Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 2ας Σεπτεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας – Απόφαση 1/80 – Άρθρο 13 – Ρήτρα standstill – Νέος περιορισμός – Οικογενειακή επανένωση ανηλίκων τέκνων Τούρκων εργαζομένων – Προϋπόθεση περί ηλικίας – Απαίτηση περί συνδρομής ειδικών λόγων για την οικογενειακή επανένωση – Επιτακτικός λόγος γενικού συμφέροντος – Επιτυχής ένταξη – Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-379/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Østre Landsret (εφετείο ανατολικής περιφέρειας, Δανία) με απόφαση της 3ης Ιουλίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Αυγούστου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

B

κατά

Udlændingenævnet,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, L. Bay Larsen, C. Toader και M. Safjan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο B, εκπροσωπούμενος από την C. Friis Bach Ryhl και τον T. Ryhl, advokater,

– η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Nymann-Lindegren και την M. Wolff, επικουρούμενους από τον R. Holdgaard, advokat,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον D. Martin και την L. Grønfeldt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 13 της αποφάσεως 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως, της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας. Το Συμβούλιο Συνδέσεως συστάθηκε με τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας, η οποία υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 στην Άγκυρα, από την Τουρκική Δημοκρατία, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου, και συνήφθη, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 48, στο εξής: Συμφωνία Συνδέσεως).

2 Η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Β, Τούρκου πολίτη, και της Udlændingenævnet (επιτροπής προσφυγών επί θεμάτων μεταναστεύσεως, Δανία), σχετικά με την απόρριψη από την εν λόγω επιτροπή της αιτήσεως του Β για χορήγηση άδειας διαμονής στη Δανία λόγω οικογενειακής επανενώσεως.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η απόφαση 1/80

3 Το άρθρο 13 της αποφάσεως 1/80 προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη της Κοινότητας και η Τουρκία δεν δύνανται να επιβάλλουν στους εργαζομένους που διαμένουν και απασχολούνται νομίμως στο έδαφός τους νέους περιορισμούς σχετικά με τις προϋποθέσεις προσβάσεως στην απασχόληση.»

4 Το άρθρο 14 της αποφάσεως αυτής προβλέπει τα εξής:

«1. Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας.

2. Οι ως άνω διατάξεις δεν θίγουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από εθνικές νομοθεσίες ή από διμερείς συμφωνίες μεταξύ της Τουρκίας και των κρατών μελών της Κοινότητας, στο μέτρο που προβλέπουν ευνοϊκότερο καθεστώς για τους υπηκόους τους.»

Η οδηγία 2003/86/ΕΚ

5 Το άρθρο 4, παράγραφος 6, της οδηγίας 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ 2003, L 251, σ. 12), προβλέπει τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν ότι οι αιτήσεις για οικογενειακή επανένωση ανηλίκων τέκνων πρέπει να υποβάλλονται πριν από την ηλικία των δεκαπέντε ετών, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία τους που ισχύει κατά την ημερομηνία θέσης σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Εάν η αίτηση υποβληθεί μετά την ηλικία αυτή, τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να εφαρμόσουν την παρέκκλιση αυτή επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή των τέκνων για άλλους λόγους εκτός της οικογενειακής επανένωσης.»

Η δανική νομοθεσία

6 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του Udlændingeloven (νόμου περί αλλοδαπών), όπως τροποποιήθηκε με τον lov nr. 427 (νόμο 427), της 9ης Ιουνίου 2004, προβλέπει τα εξής:

«Κατόπιν σχετικής αιτήσεως, άδεια διαμονής είναι δυνατόν να χορηγηθεί:

[…]

2) σε άγαμο ανήλικο τέκνο, ηλικίας κάτω των 15 ετών, προσώπου το οποίο κατοικεί στη Δανία ή του/της συζύγου του, εάν το τέκνο αυτό συγκατοικεί με τον ασκούντα τη νόμιμη επιμέλεια και δεν δημιουργεί ανεξάρτητη οικογένεια λόγω σταθερής σχέσης, και όταν το πρόσωπο που κατοικεί στη Δανία:

[…]

e) διαθέτει άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας ή τίτλο διαμονής με δυνατότητα μόνιμης διαμονής.

[…]»

7 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί αλλοδαπών, όπως τροποποιήθηκε με τον lov nr. 567 (νόμο 567), της 18ης Ιουνίου 2012, προβλέπει τα εξής:

«Κατόπιν αιτήσεως, δύναται να χορηγηθεί άδεια διαμονής σε αλλοδαπό εφόσον προς τούτο συνηγορούν όλως ειδικοί λόγοι, μεταξύ των οποίων η οικογενειακή ενότητα, καθώς και, αν ο αλλοδαπός δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

8 Ο Β είναι Τούρκος πολίτης γεννηθείς στην Τουρκία στις 5 Αυγούστου 1994. Στις 31 Ιανουαρίου 2012 υπέβαλε στην Udlændingestyrelsen (υπηρεσία μεταναστεύσεως, Δανία) αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής στη Δανία, με σκοπό την οικογενειακή επανένωση με τον πατέρα του, τον F, Τούρκο εργαζόμενο ο οποίος διαμένει νομίμως στο κράτος μέλος αυτό από τις 13 Οκτωβρίου 2003.

9 Με απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, η δανική υπηρεσία μεταναστεύσεως απέρριψε την αίτηση αυτή βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, σημείο 2, και του άρθρου 9 c, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί αλλοδαπών, με την αιτιολογία ότι ο Β, ηλικίας άνω των 15 ετών κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεώς του, δεν είχε αποδείξει ότι η χορήγηση άδειας διαμονής κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής δικαιολογούνταν βάσει όλως ειδικών λόγων, αναγομένων ιδίως στην οικογενειακή ενότητα και στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

10 Στις 5 Ιανουαρίου 2017, ο Β άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Udlændinge- og Integrationsministeriet (Υπουργείου Αλλοδαπών και Ενσωματώσεως, Δανία), το οποίο, με απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2017, παρέπεμψε την προσφυγή αυτή στην υπηρεσία μεταναστεύσεως, ζητώντας της να εξετάσει αν ο Β μπορούσε να έχει δικαίωμα διαμονής βάσει της αποφάσεως 1/80.

11 Με απόφαση της 5ης Ιουλίου 2017, η υπηρεσία μεταναστεύσεως έκρινε, στηριζόμενη στην απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Dogan (C-138/13, EU:C:2014:2066), ότι δεν συνέτρεχε λόγος επανεξετάσεως της αιτήσεως που είχε υποβάλει ο Β.

12 Ο Β άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω αποφάσεως ενώπιον της Udlændingenævnet (επιτροπής προσφυγών σε θέματα μεταναστεύσεως, Δανία, στο εξής: επιτροπή προσφυγών). Με απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2018, η επιτροπή προσφυγών επικύρωσε την απόφαση της υπηρεσίας μεταναστεύσεως της 5ης Ιουλίου 2017.

13 Στις 5 Ιανουαρίου 2017, ο Β άσκησε ενώπιον του Københavns Byret (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Κοπεγχάγης, Δανία) προσφυγή με αίτημα να υποχρεωθεί η υπηρεσία μεταναστεύσεως να του αναγνωρίσει δικαίωμα διαμονής στη Δανία, κατ' εφαρμογήν του δικαίου της Ένωσης. Στις 15 Δεκεμβρίου 2017, το τελευταίο ως άνω δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση στο Østre Landsret (εφετείο ανατολικής περιφέρειας, Δανία), δεδομένου ότι η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στα πρωτοβάθμια δικαστήρια να παραπέμπουν στα εφετεία τις υποθέσεις στις οποίες τίθενται ζητήματα αρχής, προκειμένου αυτά να αποφανθούν σε πρώτο βαθμό.

14 Εκκινώντας, όπως και οι διάδικοι της κύριας δίκης, από την αρχή ότι το όριο ηλικίας που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου περί αλλοδαπών, το οποίο μειώθηκε το 2004 από τα 18 στα 15 έτη, συνιστά «νέο περιορισμό», κατά την έννοια του άρθρου 13 της αποφάσεως 1/80, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν ένας τέτοιος περιορισμός δύναται να δικαιολογηθεί από τον επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος που επικαλείται η επιτροπή προσφυγών, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση επιτυχούς εντάξεως πολιτών τρίτων χωρών.

15 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, πρώτον, ότι προϋπόθεση περί ορίου ηλικίας δύναται να συμβάλει στην ένταξη τέκνου σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Συγκεκριμένα, η άφιξη του τέκνου στη Δανία στη νεαρότερη δυνατή ηλικία θα ευνοούσε την ένταξή του στο εν λόγω κράτος μέλος, καθόσον αυτό θα περνούσε το μεγαλύτερο μέρος της παιδικής του ηλικίας στο εν λόγω κράτος και θα λάμβανε στο εν λόγω κράτος μέλος το μεγαλύτερο μέρος της σχολικής του εκπαιδεύσεως και μορφώσεως.

16 Δεύτερον, το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου περί αλλοδαπών πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 9 c, παράγραφος 1, σημείο 1, του ίδιου νόμου. Επομένως, το όριο ηλικίας που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του εν λόγω νόμου δεν συνιστά απόλυτη προϋπόθεση, στο μέτρο που εξακολουθεί να είναι δυνατή η χορήγηση άδειας διαμονής σε τέκνο ηλικίας κάτω των 18 ετών, βάσει του άρθρου 9,

παράγραφος 1, σημείο 1, του ίδιου νόμου, υπό την προϋπόθεση ότι συντρέχουν όλως ειδικοί λόγοι, αναγόμενοι μεταξύ άλλων στην οικογενειακή ενότητα και στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Østre Landsret (εφετείο ανατολικής περιφέρειας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντιβαίνει στο άρθρο 13 της [αποφάσεως 1/80] η θέσπιση και εφαρμογή νέου εθνικού μέτρου, δυνάμει του οποίου η οικογενειακή επανένωση μεταξύ Τούρκου πολίτη, νομίμως διαμένοντος στο εν λόγω κράτος μέλος, και του δεκαπεντάχρονου τέκνου αυτού, εξαρτάται από την προϋπόθεση να συνηγορούν υπέρ της επανένωσης όλως ειδικοί λόγοι, αναγόμενοι μεταξύ άλλων στην οικογενειακή ενότητα και στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

18 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 13 της αποφάσεως 1/80 έχει την έννοια ότι εθνικό μέτρο το οποίο μειώνει από τα 18 στα 15 έτη το όριο ηλικίας, προκειμένου να δύναται το τέκνο Τούρκου πολίτη ο οποίος διαμένει νομίμως στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής να υποβάλει αίτηση οικογενειακής επανενώσεως, συνιστά «νέο περιορισμό» κατά τη διάταξη αυτή και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, εάν το εν λόγω μέτρο δύναται να δικαιολογηθεί βάσει του σκοπού της διασφαλίσεως της επιτυχούς εντάξεως των ενδιαφερομένων πολιτών τρίτων χωρών.

19 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η ρήτρα standstill του άρθρου 13 της αποφάσεως 1/80 απαγορεύει εν γένει τη θέσπιση οποιουδήποτε νέου εσωτερικού μέτρου που θα είχε ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να υπόκειται η εκ μέρους Τούρκου πολίτη άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων εντός της εθνικής επικράτειας σε όρους πιο περιοριστικούς από εκείνους που ίσχυαν συναφώς κατά την έναρξη ισχύος της εν λόγω αποφάσεως στο οικείο κράτος μέλος (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

20 Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, εθνική ρύθμιση η οποία καθιστά αυστηρότερες τις προϋποθέσεις της οικογενειακής επανενώσεως στην περίπτωση Τούρκων εργαζομένων οι οποίοι διαμένουν νομίμως στο οικείο κράτος μέλος, σε σχέση με τις εφαρμοστέες κατά την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 1/80 στο κράτος μέλος αυτό, συνιστά «νέο περιορισμό», κατά την έννοια του άρθρου 13 της αποφάσεως 1/80, της εκ μέρους αυτών των Τούρκων εργαζομένων ασκήσεως του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εν λόγω κράτος μέλος (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

21 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου περί αλλοδαπών, το οποίο μείωσε από τα 18 στα 15 έτη το όριο ηλικίας προκειμένου να έχουν τα ανήλικα τέκνα τη δυνατότητα να αιτηθούν την οικογενειακή επανένωση, θεσπίστηκε μετά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της αποφάσεως 1/80 στη Δανία και ότι κατέστησε αυστηρότερες, όσον αφορά την οικογενειακή επανένωση, τις προϋποθέσεις της πρώτης εισόδου στη Δανία των τέκνων Τούρκων πολιτών οι οποίοι διαμένουν νομίμως στο κράτος μέλος αυτό σε σύγκριση με τις προϋποθέσεις που ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 1/80 στο εν λόγω κράτος μέλος.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι εθνικό μέτρο όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης συνιστά «νέο περιορισμό», κατά την έννοια του άρθρου 13 της αποφάσεως 1/80.

23 Υπενθυμίζεται όμως ότι τέτοιος περιορισμός απαγορεύεται, εκτός εάν περιλαμβάνεται στους περιορισμούς του άρθρου 14 της αποφάσεως αυτής ή δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, είναι κατάλληλος να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξή του μέτρο (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

24 Συναφώς, όπως προκύπτει από τη δικογραφία την οποία έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, δεν αμφισβητείται ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνικό μέτρο ουδόλως εμπίπτει στους περιορισμούς του άρθρου 14 της αποφάσεως 1/80.

25 Αντιθέτως, προκύπτει από τη δικογραφία αυτή ότι ο επιδιωκόμενος με το μέτρο αυτό σκοπός συνίσταται, κατ' ουσίαν, στη διασφάλιση της επιτυχούς εντάξεως των πολιτών τρίτων χωρών στη Δανία.

26 Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι ένας τέτοιος σκοπός μπορεί να συνιστά επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, για τους σκοπούς του άρθρου 13 της αποφάσεως 1/80 (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

27 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αν εθνικό μέτρο όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, το οποίο περιορίζει την οικογενειακή επανένωση ανηλίκων τέκνων ηλικίας άνω των 15 ετών, είναι κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξή του μέτρο.

28 Πρώτον, όσον αφορά την καταλληλότητα ενός τέτοιου μέτρου για τη διασφάλιση του επιδιωκόμενου σκοπού, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το επίμαχο εθνικό μέτρο αποσκοπεί στη συνεκτίμηση της ικανότητας ενσωματώσεως των ανηλίκων τέκνων που επιθυμούν να τύχουν της οικογενειακής επανενώσεως. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ότι η ηλικία αποτελεί έναν από τους παράγοντες που χαρακτηρίζουν την προσωπική κατάσταση του τέκνου και δύνανται να επηρεάσουν αρνητικά την ένταξή του στο οικείο κράτος μέλος (πρβλ. απόφαση της 12ης Απριλίου 2016, Genc, C-561/14, EU:C:2016:247, σκέψη 61). Πράγματι, η ένταξη των τέκνων στο κράτος μέλος υποδοχής ευνοείται αν αυτά φθάσουν στο συγκεκριμένο κράτος μέλος σε όσο το δυνατόν νεαρότερη ηλικία. Το γεγονός αυτό παρέχει, μεταξύ άλλων, στα εν λόγω τέκνα τη δυνατότητα να φοιτήσουν σε σχολείο στο εν λόγω κράτος μέλος, καθώς και να αποκτήσουν γλωσσικές γνώσεις ουσιώδεις για την ένταξή τους.

29 Άλλωστε, επισημαίνεται ότι ο ίδιος ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε, στην οδηγία 2003/86, τη δυνατότητα των κρατών μελών να περιορίζουν την οικογενειακή επανένωση ανηλίκων τέκνων που έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία. Μολονότι η οδηγία αυτή δεν έχει εφαρμογή στη Δανία, επισημαίνεται, ως στοιχείο του γενικότερου πλαισίου, ότι το άρθρο 4, παράγραφος 6, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις οικογενειακής επανενώσεως ανήλικων τέκνων πριν αυτά συμπληρώσουν το 15ο έτος της ηλικίας τους.

30 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι εθνικό μέτρο όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης είναι κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

31 Δεύτερον, όσον αφορά την αναλογικότητα μιας προϋποθέσεως περί ηλικίας όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου περί αλλοδαπών, επισημαίνεται ότι το δανικό δίκαιο προβλέπει εξαιρέσεις από την εφαρμογή της διατάξεως αυτής.

32 Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 9 c, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί αλλοδαπών, κατά το οποίο άδεια διαμονής δύναται να χορηγηθεί σε αλλοδαπό αν συντρέχουν όλως ειδικοί λόγοι αναγόμενοι, μεταξύ άλλων, στην οικογενειακή ενότητα και, εφόσον ο αλλοδαπός είναι κάτω των 18 ετών, στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού, έχει εφαρμογή όταν δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής σε ανήλικο τέκνο βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, σημείο 2, του νόμου αυτού.

33 Επομένως, δύναται να χορηγηθεί άδεια διαμονής και σε ανήλικο τέκνο ηλικίας άνω των 15 ετών, αν τούτο δικαιολογείται από λόγους που άπτονται της οικογενειακής ενότητας ή του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες εθνικές αρχές υποχρεούνται να προβαίνουν σε εξατομικευμένη εκτίμηση της καταστάσεως του τέκνου και, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα αυτά.

34 Εξάλλου, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, στην πράξη, χορηγήθηκαν πολυάριθμες άδειες διαμονής σε τέκνα ηλικίας άνω των 15 ετών βάσει του άρθρου 9 c, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί αλλοδαπών. Επομένως, δεν φαίνεται να υφίσταται διοικητική πρακτική συστηματικής απορρίψεως των εν λόγω αιτήσεων οικογενειακής επανενώσεως.

35 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν προκύπτει ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνικό μέτρο υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο, στοιχείο το οποίο ωστόσο εναπόκειται, εν τέλει, στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

36 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 13 της αποφάσεως 1/80 έχει την έννοια ότι εθνικό μέτρο με το οποίο μειώνεται από τα 18 στα 15 έτη το όριο ηλικίας προκειμένου να δύναται το τέκνο Τούρκου πολίτη ο οποίος διαμένει νομίμως στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής να υποβάλει αίτηση οικογενειακής επανενώσεως συνιστά «νέο περιορισμό» κατά τη διάταξη αυτή. Ο περιορισμός αυτός είναι, ωστόσο, δυνατόν να δικαιολογηθεί βάσει του σκοπού της διασφαλίσεως της επιτυχούς εντάξεως των ενδιαφερομένων πολιτών τρίτων χωρών, εφόσον ο τρόπος εφαρμογής του δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο.

Επί των δικαστικών εξόδων

37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

Το άρθρο 13 της αποφάσεως 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως, της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας, έχει την έννοια ότι εθνικό μέτρο με το οποίο μειώνεται από τα 18 στα 15 έτη το όριο ηλικίας προκειμένου να δύναται το τέκνο Τούρκου πολίτη ο οποίος διαμένει

νομίμως στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής να υποβάλει αίτηση οικογενειακής επανενώσεως συνιστά «νέο περιορισμό» κατά τη διάταξη αυτή. Ο περιορισμός αυτός είναι, ωστόσο, δυνατόν να δικαιολογηθεί βάσει του σκοπού της διασφαλίσεως της επιτυχούς εντάξεως των ενδιαφερομένων πολιτών τρίτων χωρών, εφόσον ο τρόπος εφαρμογής του δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο.

(υπογραφές)